

Studijní návštěva Finska

Finsko je charakteristické širokou a volnou krajinou, čistotou, bílým sněhem a hrdými lidmi, kteří milují svou zemi. Stále častěji se ale o Finsku mluví v souvislosti s jeho úspěchy ve vzdělávání.

Výsledky mezinárodního výzkumu PISA (Programme for International Student Assessment) pod záštitou organizace OECD (Organization for Economic Co-operation and Development) řadí na čelní místo z celkem sedmapadesáti zemí právě žáky z Finska. Projekt probíhá v pravidelných tříletých cyklech a sleduje osvojení kompetencí ve čtení, matematice a v přírodních vědách u patnáctiletých žáků.

Měla jsem možnost po dobu jednoho týdne poznávat finský vzdělávací systém díky grantu Národní agentury pro evropské vzdělávací programy, a načerpat tak mnoho zkušeností. Řada věcí na mě zapůsobila pozitivně, ale některé mě také překvapily. Jsou oblasti, ve kterých bych s finskými kolegy rozhodně neměnila. Je cenné si uvědomit, kde jsou naše silné stránky a vážit si jich.

Studijní návštěva směřovala do Oulu, druhého největšího univerzitního města Finska. Zúčastnilo se jí devatenáct odborníků ve vzdělávání ze třinácti různých zemí, proto jako další cíl této cesty bylo získat náhled na školství v zemích jednotlivých účastníků. Pracovním jazykem byla angličtina.

Navštívili jsme různé typy škol a institucí – mateřskou školu, různé základní a střední školy, gymnázium i učební obory, speciální školu pro studenty s různými handicap, mezinárodní školu s předměty vyučovány v angličtině a poznali univerzitní vzdělávání.

Právě u univerzitního vzdělávání budoucích pedagogů bych se ráda zastavila, protože podle mě je to jeden z klíčů k

UŽ PŘÁTELÉ. Studijní návštěvy v Oulu se zúčastnilo devatenáct odborníků ve vzdělávání ze třinácti různých zemí. Foto: Kateřina Pernicová

finskému úspěchu. Kandidáti jsou pečlivě vybíráni ze značného počtu uchazečů, protože učitelská profese je prestižní. Jsou vzděláváni ve dvou stupních. Nejprve polovinu studia získávají odbornost ve svých předmětech a pak se učí dobře učit. Nacvičují si efektivní postupy a získávají praxi postupně. Cílem, který se ve Finsku daří uskutečňovat, je (i přes nevelký plat) vnitřně motivovaný učitel, který umí spolupracovat s žáky, kolegy, nadřízenými i rodiči.

Dalším významným bodem je fakt, že uspět dokáže prakticky každé dítě. Žáci, kteří potřebují pomoci, jsou z řádné hodiny uvolnění a pracují se specialistou v malých skupinkách. Musím říct, že nejčastějším problémem je matematika, na kterou se klade obrovský důraz.

Zajímavý je systém vlastní skladby rozvrhu pro studenty středních škol. V rámci minima a maxima hodin výuky pro daný předmět si vybírají počet hodin podle svého zájmu, navíc na dvou úrovních obtížnosti. Rozvrh se pak mění každých sedm týdnů, protože školní rok se skládá z pěti cyklů místo našich dvou pololetí. Podle mého

názoru to vede k velké odpovědnosti studentů. Ta je znát například i přímo v hodinách. Studenti, kteří nepotřebovali sledovat kontrolu domácí úlohy s učitelkou, pracovali samostatně dál s naprostou samozřejmostí.

Z dalších rozdílů mezi naším a finským školstvím mohu jmenovat: slovní hodnocení pro děti do 5. třídy, dále známkování v rozpětí 4 – 10, o něco méně hodin týdně a delší prázdniny, základní školu podle stejného kurikula pro všechny, vyspělou techniku používanou ve výuce, přijímání studentů na střední školy pouze podle výsledků ze základní školy, možnost rozložit si maturitu do několika termínů, stipendium na vysoké škole pro samostatný život, ... Ve Finsku nemají inspekci jako je tomu u nás. Mají důvěru ve výborně připravené učitele a používají autoevaluaci místo inspekce. Nemají ani žádné systematické národní srovnávání výsledků vzdělávání. Zarazil mne velký počet žáků ve třídách, které nejsou dělené dokonce ani na výuku jazyků.

Na některých školách jsou dveře do tříd a kabinetů prosklené, ale na všech školách

může kdokoli přijít do třídy a sledovat výuku. Naší přítomností se nedivili, vyučující i studenti byli přátelští a otevření, schopní alespoň jednoduché komunikace v angličtině. Nejen ve školách, ale i běžní, neznámí lidé, které jsem potkala, mě udivovali upřímnou hrdostí na svůj vzdělávací systém.

Vzdělání je ve Finsku zdarma. A to nejen výuka a materiály, ale i doprava do školy (Finsko je čtyřikrát větší než naše země, ale má jen polovinu obyvatel). Zdarma jsou také obědy formou bufetového stolu.

Na školách jsme vždy vyslechli prezentaci od vedení školy, následovala diskuse a pak prohlídka školy a možnost sledovat výuku v hodinách. Neméně zajímavé ale bylo poznat další instituce. Na radnici nám hned v úvodu týdne vysvětlili souvislosti historické, náboženské i politické. V kulturním středisku jsme se dozvěděli o projektech spolupráce se školami, v environmentální škole zase o propojení starých zvyků a moderních technologií s pobytem v přírodě. Velmi zajímavá byla návštěva instituce, která se zabývala poskytováním služeb školám a dalším vzděláváním pedagogů. O pravidelný rozvoj odborných i pedagogických schopností učitelů se tu pečlivě starají.

Mé dojmy z této výjimečné cesty do města u polárního kruhu jsou hodně silné, získala jsem inspiraci pro svou další práci, rozhled a zkušenosti. Budu vzpomínat na srdečné obyvatele přístupující k lidem s důvěrou, na pocit absolutní bezpečnosti v krásné zemi a pozitivní přístup k životu i práci. Věřím, že kontakt s aktivními a přátelskými kolegy z mnoha zemí, které zajímaly stejné věci jako mne, bude trvat velmi dlouho.

Kateřina Pernicová
Gymnázium a SOŠ Rájec-Jestřebí